

Impressie overleg klankbordgroep AEF-onderzoek naar Uitval van reguliere zorg door Covid-19 bij de Jeugdgezondheidszorg, 7 december 2020

Onderzoek AEF

De VNG heeft i.s.m. de BAC PG AEF een onderzoek laten doen naar de knelpunten en mogelijke oplossingen voor het geval dat COVID-19 maatregelen de reguliere JGZ-taken verdringen. Dit rapport is gepresenteerd en besproken tijdens een overleg met een klankbordgroep op 7 december 2020.

Betrokkenheid VWS

Omdat VWS niet betrokken was bij de opdrachtverstrekking en ook niet geïnformeerd is over de tussentijdse bevindingen, is met de VNG afgesproken dat AEF tijdens het BO GWPG van 10 december 2020 de uitkomsten van dit rapport zou presenteren en dat er tijdens dit BO GWPG vragen gesteld konden worden over het rapport en de aanbevelingen en dat er procesafspraken gemaakt zouden worden over vervolgstappen.

Klankbordgroep

De klankbordgroep bestond uit een aantal wethouders, de VNG, DPG-en, managers JGZ, GGD GHOR NL, ActiZ en het NCJ.

Inhoud rapport op 7 december 2020

Er werden vijf oplossingsrichtingen gepresenteerd:

1. Verminderen personeelskrapte en verhogen (flexibele) capaciteit
2. Taakherschikking
3. Inzetten alternatieve werkvormen
4. Prioriteringskader
5. Betere communicatie en informatie-uitwisseling Rijk, GGD en gemeenten over COVID-werkzaamheden

De volgende punten vallen me op uit lezing van het concept-rapport:

- Het is volgens mij de eerste keer dat de VNG en wethouders zo betrokken zijn bij een visie op de uitvoering van de JGZ. Dat vind ik positief.
- Oplossingen voor de bestaande capaciteitsproblemen worden gezocht op het terrein van o.a. ketensamenwerking, digitalisering en arbeidsmarkt en bij nood/ultimum remedium gedurende COVID door het uitstellen van activiteiten.
- Het gaat dan m.n. om contactmomenten, school gerelateerde activiteiten die o.a. van belang zijn OCW en uitvoering van het RVP. Vraag is in hoeverre dit is/wordt afgestemd met betrokken overheidspartners?
- Dit noodscenario brengt ook risico's met zich mee voor het RVP en het draagvlak voor vaccineren. Zijn er risicoanalyses gemaakt?
- AEF is een stuk verder gekomen met een analyse van de arbeidsmarkt JGZ en voorstellen voor de toekomst dan de sector zelf.
- VWS werkt al aan een aantal voorstellen uit het rapport, te weten vergroten instroom artsen door reeds ingevoerd centraal werkgeverschap, subsidie KAMG voor verbeteren imago artsen M&G en aantrekkelijker maken vak, hulp VWS bij LOP, mogelijk na 0-meting van sector steun voor opleiding jeugdverpleegkundigen & voorstel opleiden extra handen vaccineren.
- Er ligt voor VWS nog wel wat open op het terrein van evaluatie voorbehouden handelingen BIG.

Discussie in de klankbordgroep

- JGZ is een belangrijke reguliere taak van gemeenten, afschalen van JGZ-zorg zoals in het rapport wordt voorgesteld moet niet ter sprake gebracht worden bij de bewindspersonen. Wel wat de consequenties zijn van de rechtstreekse opdrachten van MVWS bij de bestrijding van COVID-19 voor de JGZ.

- Door de COVID-inzet van personeel, ziekteverzuim door COVID, de extra tijd die nodig is vanwege de COVID-maatregelen die nageleefd moeten worden en veel no shows/afzeggingen is zo'n extra 10-15% JGZ-capaciteit nodig. Het arbeidstekort in de JGZ wordt steeds prangender en urgenter.
- Sommige bestuurders van gemeenten en JGZ-organisaties kijken niet naar welke taken wel of niet meer gedaan moeten worden door de JGZ, maar denken vanuit de opgave van de JGZ en hoe juist in deze tijd meer gefocussed kan worden op de zorg en aandacht voor kwetsbare kinderen.
- Ook is men van mening dat de JGZ zoveel meer is dan het afvinken van een takenlijst en een aantal contactmomenten. De JGZ is onderdeel van een netwerk en moet samen met andere partners in dit netwerk op zoek gaan naar die gezinnen die de vraag niet stellen, maar wel hulp nodig hebben. Deze situatie kan ons helpen om een doorbraak op het terrein van samenwerking met scholen, kinderopvang, partners in het sociale domein te realiseren.
- Er zou veel meer inzet moeten zijn op het collectief. Wat hebben kinderen nodig om gezond op te groeien? Het gaat meer om de 'civil society' dan om de klassieke taakgerichte uitvoering van de JGZ.
- Er bestaat weerstand tegen een prioriteringskader voor de JGZ zoals voorgesteld door de onderzoekers op basis van de gesprekken die ze gevoerd hebben en getoetst hebben bij de IGJ, het RIVM en het NCJ. Bij de gemeentebestuurders omdat ze de meerwaarde van de JGZ zien en deze ten volle willen benutten. Bij de JGZ-organisaties omdat ze bang zijn voor bezuinigingen vanuit de gemeente.
- In het onderzoek/bij het zoeken naar oplossingen voor druk op de inzet van de JGZ moet er rekening mee gehouden worden dat GGD-en in een andere situatie verkeren dan ActiZ-organisaties. ActiZ-organisaties richten zich op een beperkte doelgroep en zijn op dat terrein vaak wendbaarder maar niet inzetbaar voor bv pubers.

Follow-up

Het BO GWPG is verzet naar 14 januari 2021.

De VNG heeft een aangepaste concept-versie van het rapport gestuurd. Het rapport is voor commentaar naar DPG-en gestuurd voor de Kerst, maar hier is nog geen reactie op gekomen.

Op hoofdlijnen lijkt er qua inhoud niet veel veranderd te zijn, de toon en waar nadruk op wordt gelegd is wel aangepast. De focus ligt in de nieuwe versie op het feit dat er veel is doorgegaan en goed is opgepakt door de JGZ en er wordt meer gesproken over de kansen die de JGZ biedt op het terrein van preventie in plaats van de problemen waar ze tegen aan lopen. Het prioriteringskader is naar achteren geplaatst en er duidelijk gemaakt dat het geen middel op zich is maar behulpzaam kan zijn voor het gesprek tussen JGZ-organisaties en de gemeenten over de uitvoering van hun opdracht. De onderzoekers zaten enigszins in een spagaat ten aanzien van dit kader; enerzijds wilden de AJN, de VNG en de IGJ dat dit kader in het rapport werd opgenomen, anderzijds waren een aantal wethouders en DPG-en juist bevreesd dat dit ten nadele zou komen van een gesprek over wat de JGZ juist kan betekenen en bieden.

Een centrale boodschap is en blijft het personeelstekort in de JGZ, niet alleen ten tijde van COVID-19. Maar dit is een probleem dat zorgbreed speelt en vraagt van de verschillende partners om actie.

Deze week hebben 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e met elkaar gesproken over de opzet van het rapport, de aanbevelingen en wat ze aan beide bewindspersonen mee willen geven tijdens het BO GWPG van 14 januari 2021.

5.1.2e leidt het kort in en zal aangeven dat het rapport inzicht geeft in de situatie, dat duidelijk is dat de JGZ een heel belangrijke rol speelt in preventief jeugdbeleid (nu juist heel belangrijk), dat er enkele structurele problemen zijn (zoals het arbeidsmarktprobleem) en dat gemeenten en Rijk samen naar oplossingen moeten zoeken. De VNG en BacPG zien het AEF-rapport als een opmaat naar zoiets als een 'Manifest preventie Jeugd' voor het nieuwe kabinet met daaraan ook gekoppeld een bredere investering van middelen.

Vervolgens zal AEF, 5.1.2e en 5.1.2e, een korte presentatie geven van 5 tot max 10 minuten over de aanleiding van het onderzoek en de bevindingen.